

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4867/2022
16.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Биљана Микићевић адвокат из ..., против тужене Прве крагујевачке гимназије са седиштем у Крагујевцу, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 693/22 од 30.08.2022. године, у седници већа одржаној 16.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 693/22 од 30.08.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 693/22 од 30.08.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 866/21 од 11.10.2021. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу, на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 01.04.2021. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од дана доспелости сваког износа до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да за наведени период у корист тужиоца изврши уплату доприноса за ПИО надлежном фонду ПИО на наведене појединачне месечне износе. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 9.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен код тужене на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате од 6,30. Основна плата тужиоца у спорном периоду, обрачуната као производ основице коју објављује Влада Републике Србије и коефицијента његовог радног места, била је нижа од минималне зараде. Због тога је тужена вршила њену корекцију до висине минималне зараде. У спорном периоду тужена у обрачунским листама за тужиоца није исказивала накнаде за исхрану у току рада и регреса као посебне обрачунске ставке. Вештачењем је утврђена висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у две варијанте, према параметрима из општег колективног уговора из 2008. године и према Посебном колективном уговору за средње школе (Сл. гласник бр. 53/99).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, налазећи да тужиоцу право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора припада у висини месечне накнаде сходно параметрима предвиђеним Посебним колективним уговором за средње школе („Сл. гласник РС“ бр. 53/99), односно ранијем пропису који је посебно регулисао ове накнаде. У износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Насупрот становишту првостепеног суда, правилно је другостепени суд оценио да тужбени захтев није основан, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 6/2020), у одредби члана 187. став 3. прописује да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог закона прописано је да

коэффицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана закона да коэффициент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коэффициент са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коэффициент из прописа о коэффициентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, ниже од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коэффициентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коэффициент за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 2. те Уредбе, утврђени су коэффициент за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у средњем образовању.

У конкретном случају, тужилац је запослен у средњој школи, па се на утврђивање и обрачун плате тужиоца, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закона о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коэффициент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/2015) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Дакле, на основу горе наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коэффициенту као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коэффициенту његове плате.

Врховни касациони суд је ценио и остале ревизијске наводе тужиоца, па је нашао да су неосновани и без утицаја на правилност побијане другостепене одлуке.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд одлучио је као у ставу првом изреке.

На основу члана 165. став 1. ЗПП одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка, јер састав одговора на ревизију није потребан ради вођења парнице у смислу члана 154. ЗПП, па је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**